

Pieni esimerkki maalipinnan testaamisesta

Kohde on vanha Hellberg-miestenpyörä oman kokoelman kätköistä. Pyörä oli pitkään Nurmijärvellä myytävänä Tori.fi -palvelussa. Pyörän myyjä oli lunastanut vanhan kotitilansa itselleen ja siivosi nyt tarpeettomia tavaroita pois. Noudon yhteydessä selvisi, että myyjällä ei ole pyörän taustasta käytännössä mitään muuta tietoa, kuin että se on kauan seissyt ladossa. Pyörä ei kuitenkaan myyjän lapsuuden aikaan ilmeisesti ollut talon alueella, vaan on ilmeisesti peräisin joltakin toiselta nurmijärveläiseltä ja tullut ehkä 1980-luvulla tähän säilytyspaikkana.

Pyörän ulkoasun, yksityiskohtien ja mm. takanavan leiman mukaan pyörä olisi n. vuodelta 1938. Tuntemattoman käyttö- ja omistushistorian lisäksi pyörän historiallista arvoa vähentävät väärät osat, kuten kissansilmä, polkimet ja tupet. Pyörän yleiskunto on korkeintaan kohtalainen. Pintaruostetta ja ruostetta on runsaasti.

Raul Hellberg Oy:n myyntiesitteen mukaan yritys osti tällaisia runkoja Ruotsista Lindbladilta, joka tunnettiin Crescent-pyörien valmistajana. Tuolloin Velocipedaktiebolaget Lindbladin pyörät tehtiin jo Nymansbolagenilla Uppsalassa. Mahdollisesti Hellberg myi osan tuomistaan Crescenteistä varustettuna omalla keulamerkillään. Joka tapauksessa tämän yksilön muhvit, pikamutterit jne viittaavat Crescentiin.

Tästä pyörästä ei löytynyt jälkiä myöhemmistä maalikerroksista, joten on syytä olettaa, että maalipinta on alkuperäinen. Nymansbolagenin tuona aikakautena käyttämistä maalilaaduista ei ollut käytettävissä tietoa, mutta oletettavaa oli, että kyseessä on ollut nitroselluloosamaali.

Koealue puhdistettiin ensin tärpätillä ja sen jälkeen tehtiin kaksi kokeilua. Nitroselluloosamaali liukenee ketoneihin, joten liuotuskokeessa käytettiin asetonia vanussa. Ylemmän muhvin kokeilualueelta (vasemman puoleinen kuva) lian alta paljastunut mattaantunut maalipinta harmaantui asetonista, mutta näkyvää liukenemista ei voinut havaita. Likaa sen sijaan tarttui vanuun. Harmaantuminen viittaa joka tapauksessa maalipinnan epäsuotuisaan muuttumiseen.

Kuva yllä: asetoni

Kuva yllä: käsihuhde

Nitroselluloosamaali puhdistuu ja kiillottuu etanolista. Alemmaan muhviin (oikeanpuoleinen kuva) kokeiltiin vanuun imeytettyä LV käsihuhdetta (etanoli A12t, denaturointiaineena 2-metyyli-2-propanoli). Sinol tai muu ketoneita denaturointiaineena sisältävä etanoli ei olisi siis tässä tapauksessa ollut hyvä valinta.

Kevyellä pyyhkimisellä käsihuhde irrotti alemmasta muhvista reilusti likaa ja maalipinta alkoi kiillottua ilman hinkkaamistakin. Olettamus maalityypistä sai siis vahvistusta tästä kokeesta. Pyörän rungon puhdistamisessa ja myös maalipinnan kunnostamisessa voidaan näin ollen turvallisesti käyttää etanolia, kunhan siinä ei ole ketoneita denaturointiaineena.